

تطبیق تعارض حاکمیت اراده و ازدواج مجدد در فقه امامیه و حقوق

سیامک مهری بابادی



سرشناسه	مهری بابادی، سیامک، ۱۳۶۹-
عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام Iran, Laws, etc.
عنوان و نام پدی آور	تطبیق تعارض حاکمیت اراده و ازدواج مجدد در فقه امامیه و حقوق / سیامک مهری بابادی.
مشخصات نشر	شهرکرد: انتشارات دزپارت، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	۱۴۷ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۸۷۳-۵۶-۶-۱۵۰۰۰۰۰ ریا: ۶-۵۶-۶-۱۵۰۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۳۹ - ۱۴۷.
موضوع	تعدد زوجات (فقه) Polygamy (Islamic law) تعدد زوجات -- قوانین و مقررات -- ایران Polygamy -- Law and legislation -- Iran
	ازدواج مجدد (فقه) Remarriage (Islamic law) ازدواج مجدد -- ایران Remarriage -- Iran آرای حقوقی -- ایران Judgments -- Iran
رده بندی کنگره	BP230/17
رده بندی دیویی	۲۹۷/۴۸۳۱
شماره کتاب شناسی ملی	۹۲۵۷۸۱۲
اطلاعات رکورد کتاب شناسی	فیبا

تطبیق تعارض حاکمیت اراده و ازدواج مجدد در فقه امامیه و حقوق

■ نویسنده: سیامک مهری بابادی

■ صفحه آرا: زهره جوانبخت

■ طراح جلد: حمیده اکبری

ISBN: 978-622-7873-56-6

■ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۷۳-۵۶-۶

■ چاپ و صحافی: پیشگام

■ نوبت چاپ و سال انتشار: اول، تابستان ۱۴۰۲.

■ شمارگان: ۲۰۰ نسخه

■ محل نشر: شهرکرد: ناشر: دزپارت

■ قیمت: ۱۵۰۰۰۰ تومان



Email: dezpart97@gmail.com

مسئولیت کلیه مطالب و محتوای کتاب و پاسخگویی به امور حقوقی (مادی و معنوی) به عهده نویسنده محترم و ارجمند است و تمام حقوق برای ایشان محفوظ است (ناشر).

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
	فصل اول: تعریف مفاهیم
۱۵	مفهوم عقد
۱۷	مفهوم عقد نکاح
۱۸	مفهوم اراده
۱۹	اصل حاکمیت اراده
۲۳	آزادی قراردادهای
۲۵	قلمرو اصل آزادی قراردادهای
۲۷	حدود آزادی قراردادی در فقه
۲۹	ازدواج
۳۲	تک همسری
۳۴	تعدد زوجات
۴۱	مبانی آزادی قراردادهای در فقه
۴۱	قاعده تسلیط
۴۲	اصل لزوم

۴۴	اصل صحت.....
	فصل دوم: جایگاه ازدواج مجدد در فقه امامیه و حقوق خانواده و تعارض با حاکمیت اراده
۴۹	جایگاه تعدد زوجات در فقه و تعارض با حاکمیت اراده.....
۵۲	ادله جواز چند همسری در فقه.....
۵۵	روایات.....
۵۷	سیره.....
۵۷	شرایط چند همسری در فقه.....
۵۸	شرط عدالت.....
۵۹	شرط رضایت همسر.....
۶۰	تمکین مالی.....
۶۱	توانایی جسمی.....
۶۱	جایگاه تعدد زوجات در نظام حقوقی ایران و تعارض با حاکمیت اراده.....
۶۲	تعدد زوجات در قانون مصوب سال ۱۳۱۳.....
۶۳	تعدد زوجات در قانون مصوب سال ۱۳۴۶ و ۱۳۵۳.....
۶۷	تعدد زوجات در قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۹۱.....
۶۹	دیدگاه فقهی و حقوقی شرط عدم تزویج مجدد.....
۷۵	نظریه بطلان شرط.....
۸۰	اجماع.....
۸۱	آثار نظریه بطلان.....
۸۱	باطل و مبطل.....
۸۳	باطل و غیر مبطل.....
۸۳	نظریه صحت شرط.....
۸۴	ادله نظریه صحت شرط.....
۸۶	آثار نظریه صحت شرط.....

۸۶	بدون اثر تکلیفی وضعی
۸۸	نظریه تفصیلی شرط
۹۰	ازدواج مجدد و تعارض با قوانین آمره و نظم عمومی
	فصل سوم: آثار و ضمانت اجرای ازدواج مجدد در فقه و حقوق
۹۵	عدم اجرای عدالت پس از ازدواج مجدد
۹۹	بررسی دلایل مخالفت با تعدد زوجات در فقه و حقوق
۹۹	عدم قبول چند همسری
۱۰۰	محدودیت تعدد زوجات به موجب شروط ضمن عقد
۱۰۱	دیدگاه فقهی و حقوقی در زمینه شرط ترک ازدواج مجدد
۱۰۷	آثار سوء ازدواج مجدد در فقه و حقوق
۱۰۹	ظالمانه بودن تعدد زوجات
۱۱۰	دامن زدن به همسرانی مردان
۱۱۱	ایجاد اختلاف در خانواده
۱۱۲	زیاده خواهی مردان
۱۱۳	تعدد زوجات خلاف ناموس طبیعت
۱۱۴	ضمانت اجرایی شرط عدم تزویج مجدد
۱۱۶	نمونه آرای قضایی
۱۱۷	رأی خلاصه جریان پرونده
۱۱۹	رأی شعبه دیوان عالی کشور
۱۲۳	رأی خلاصه جریان پرونده
۱۲۸	رأی دادگاه بدوی
۱۳۰	رأی دادگاه تجدیدنظر استان
۱۳۱	رأی دادگاه بدوی
۱۳۲	رأی دادگاه تجدیدنظر استان
۱۳۲	رأی دادگاه بدوی

مقدمه

چند همسری یا تعدد زوجات که در بسیاری از جوامع بشری رواج داشته است. این مساله در جوامع مختلف امر مناسبی شمرده می‌شد و میان اغلب ملت‌های گذشته نیز رواج داشت. گرچه تعدد زوجات در مسیحیت ممنوع دانسته شده اما در ادیان زرتشت و یهود و همچنین در آیین‌های هندو بودا تجویز شده است. در ایران و همچنین در میان عرب قبل از اسلام نیز چند همسری رایج بوده است. فقهای امامیه در خصوص حکم چند همسری، با به تعبیر دیگر، تعدد زوجات، بر یک نظریه نیستند و دیدگاه‌های مختلفی ارائه داده‌اند؛ برخی معتقد به استحباب چند همسری شده و عده‌ای قائل به اباحه مطلق آن شده‌اند، گروهی نیز حکم اباحه را از ناحیه موضوع تقیید کرده، یا به شروطی منوط ساخته‌اند. در عین حال، عده‌ای بر کراهت تعدد زوجات پای فشرده و برخی نیز حرمت آن را با مراجعه به نصوص شرعی نتیجه گرفته‌اند.

قانون مدنی در خصوص امکان یا منع ازدواج مجدد مرد با بیش از یک زن ساکت است. برای نخستین بار در قوانین ایران در قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۴۶ در مورد ازدواج مجدد مقرراتی

تصویب شد. ماده ۱۴ این قانون بدون شرط برای مرد، این حق را شناسایی نموده بود که از دادگاه تحصیل اجازه ازدواج مجدد نماید. در قانون حمایت خانواده سال ۱۳۵۳ این اختیار محدود شد. صدر ماده ۱۶ قانون حمایت خانواده ۱۳۵۳ مقرر داشته بود: «مرد نمی تواند با داشتن زن، همسر دوم اختیار نماید». این ماده در ادامه، استثنائاتی قائل شده بود که صرفاً در آن موارد مرد می توانست درخواست ازدواج مجدد از دادگاه نماید. به این ترتیب در صورتی که یکی از شرایط مذکور وجود داشت، مرد می توانست از دادگاه درخواست اجازه ازدواج مجدد نماید. ماده ۲۳ لایحه پیشنهادی قانون حمایت خانواده سال ۱۳۹۱ به مساله جواز تعدد زوجات پرداخته بود. این ماده در جریان تصویب این قانون، با اعتراض هایی که به آن شد، در تصویب نهایی از متن قانون حذف شد و این قانون در مورد ازدواج مجدد حکمی ندارد و صرفاً یکی از صلاحیت های دادگاه خانواده در بند ۴ ماده ۴ این قانون رسیدگی به درخواست ازدواج مجدد مرد می باشد. ماده ۵۶ این قانون نیز در بیان مجازات متصدیان دفاتر اسناد رسمی، یکی از تخلفات آن ها را ثبت ازدواج مجدد بدون حکم دادگاه دانسته است.

از نظر قواعد فقهی و حقوقی، از آنجا که عدالت یکی از شرایط اساسی صحت ازدواج مجدد می باشد فقدان آن در هنگام انعقاد چنین عقدی باید موجب بطلان شود. البته بطلان یک نوع ضمانت شدید محسوب می گردد که از نظر منطق حقوقی قابل توجیه است اما با توجه به ویژگی عقد نکاح و جنبه های اخلاقی و اجتماعی مسائل خانوادگی و آثار و تبعات بسیار مهم و حساس آن شاید بتوان

گفت برای جلوگیری از مفاسد و آثار سوء اجتماعی آن بطلان ازدواج دوم از سویی با انصاف و از سوی دیگر با رعایت حقوق افرادی ذینفع مانند همسر دوم و احياناً فرزندان ناشی از چنین ازدواجی سازگار نیست و لذا برای رعایت حق همسر اول و از طرفی داشتن ضمانت اجراء در خصوص عدم عدالت می‌تواند راه‌حل‌های دیگری را که تا حدودی انعطاف‌پذیرتر است، اگر حق ازدواج مجدد را برای مرد متصور باشیم میان این حق و اصل حاکمیت اراده زن که به واسطه آن عقد نکاح را منعقد نموده است، تعارض از نوع واقعی برقرار است که تحول حقوقی قوانین و مقررات حقوق خانواده در کشور این‌گونه محدودیت‌ها را لحاظ نموده است که در قانون حمایت از خانواده و قانون مدنی می‌توان این محدودیت‌ها را مشاهده کرد.